

Autorka: Julia Ebnerová

Bitva o bitcoin se přesouvá na vyšší úroveň: G20. Francie a Německo minulý týden oznámily, že na plánovaném březnovém summitu přijdou s návrhem koordinovaného postupu proti kryptoměně, která rozděluje svět.

V globálním sporu o budoucnost experimentu s digitálním platidlem se mezitím zformovaly dosti neočekávané koalice. Kdo by si například kdy pomyslel, že se jednoho dne ocitnou na téže straně bankéři s ekologickými aktivisty? Zatímco první chtějí zachovat stávající podobu finančního systému, druzí by rádi omezili zátěž působenou ekosystému „těžbou“ bitcoinu. Ještě obskurnější konstelace kryptonadšenců potom bojuje za uchování pokusu s bitcoinem. Libertariáni investují do své vize, spekulanti do své peněženky a zločince pohání nezbytnost.

Kryptoměny - alternativní transakční metody pro protisystémový odpor

A jak to často bývá, když se dva perou, třetí se směje. V návalu bitcoinového šílenství extrémistické skupiny po celém světě ohromně vydělávají na exponenciálním vzestupu hodnoty kryptoměn. Díky bitcoinu mohou vybírat, převádět i vydávat prostředky „rychleji než kdy předtím“, řekla mi ředitelka zpravodajského oddělení organizace Southern Poverty Law Center **Heidi Beirichová**. Ta sledováním více než 200 bitconových peněženek „alternativní pravice“ zjistila, že „mnozí z těchto lidí díky svým bitcoinovým účtům přímo bohatnou, a tak snáze rozšiřují svou ohavnou činnost“.

Ze zisků z bitcoinu financují své aktivity i skupiny blízké Islámskému státu. Tak například německý džihádistický kanál na síti Telegram, který své odběratele cvičí k provádění kyberútoků a loni v listopadu se zřejmě podílel na **stovkách hackerských útoků na americké školy**, získal dostatek prostředků na odměny pro své „kyberdžihádisty“. „Proměnili jsme část našich bitcoinů, abychom vybavili bratry, kteří nám pomohli s naší nejnovější misí, lepšími počítači“, napsal v prosinci jeden z členů skupiny v soukromé diskusní skupině.

Bitcoin, díky své **vysoké nestabilitě**, se podle finančních expertů může rychle vymstít. Přesto neonacistům, **identitářům** a džihádistům nijak nechybí důvody do něj investovat. S libertariány je spojuje silně protiestablishmentové naladění, se spekulanty touha vydělat rychle peníze a se zločinci nutnost hledat alternativní transakční metody.

Bitcoin - měna alternativní pravice

Po násilném pochodu **bělošských nacionalistů** v Charlottesville loni v srpnu provozovatelé zavřeli mnoha extrémistům jejich účty na mainstreamových crowdsourcingových platformách jako Patreon a GoFundMe. Poskytovatelé plateb jako PayPal, Apple Pay nebo Google Pay jim zase zablokovali kreditní karty. To vedlo k masovému odchodu extrémistů na alternativní platformy jako Hatreon a ke kryptoměně. „Jsou bezpečné, rychlé a anonymní,“ vysvětlil mi jeden z uživatelů neonacistického fóra Stormfront.

Pro extrémisty ale není decentralizovaná a deregulovaná měna jen cestou, jak získat peníze. „Je to pro ně také politické prohlášení,“ domnívá se americký odborník na kybernetickou bezpečnost John Bambenek (Bambenek mimojiné vytvořil nástroj ke sledování **bitcoinových transakcí neonacistů**). „Pokud považujete banky za součást bizarní teorie o celosvětovém židovském spiknutí, tak už vám vlastně zbývají jen dva způsoby, jak převádět peníze. Hotově nebo skrz bitcoin.“

Proto se obliba bitcoinů mezi extrémisty datuje dlouho před současnou zlatou horečkou kryptoměn i zavírání neonacistických účtů po událostech v Charlottesville. Americký bělošský nacionalista Richard Spencer označil bitcoin za „měnu alternativní pravice“ už před jeho rozmachem. **Black Hat** hacker **Weev** (vl. jménem **Andrew Aurenheimer** – pozn. DP) napsal už v roce 2014: „Velmi vám doporučuji, abyste se podívali na kryptoměny, včetně bitcoinů“.

Podobně jako většina extrémistů i Weev zdůrazňuje, že dává přednost **Moneru**, „které nejlépe zachovává vaši anonymitu“. Přejít k Moneru a další méně transparentním alternativním měnám by mohlo přinést nové výzvy pro experty na kyberbezpečnost i zpravodajské služby. „Jako zpravodajský analytik jsem nadšený, že extrémisté využívají bitcoin,“ říká mi Bambenek. Vysoká úroveň transparentnosti technologie **blockchainu**, jádra každé **bitcoinové transakce**, umožňuje analytikům značně urychlit jejich práci.

Ale i v případě transparentních digitálních měn se lze jen sotva spokojit se sledováním, jak extrémisté rozšiřují své příjmy a činnost. Některé země proto podnikly důležité kroky k regulaci bitcoinu. Čína plánuje omezit jeho těžbu a Jižní Korea zase zakázat obchodování s ním. Egyptský **velký muftí Šaukí Allám** dokonce vyhlásil digitální měnu *haram*. Mohou ale

mít národní zákazy, regulace nebo kapitalizační požadavky nějaký hmatatelný efekt?

Bitcoin je tak trochu jako Marmite – buď jej milujete, nebo nenávidíte. I když se snad nějaké země rozhodnou přijít s jeho zákazy a omezeními, nedokáží zastavit jeho produkci ani šíření. Jedině společný postup zemí G20, jak to navrhuje Francie s Německem, může zásadněji změnit celou situaci. I tak ale oklika přes státy jako například Rusko – které se zabývá možností vývoje vlastního „kryptorublu“ – může vždy poskytovat příležitosti pro všechny, kdo by chtěli obejít mezinárodní pravidla.

Ať už směřují bitcoinová bublina a bitva o kryptoměny kamkoliv, globální hra kočky s myší mezi extrémisty a zpravodajskými službami bude i nadále pokračovat. Případné mezery, které by extrémisté mohli zneužívat pro své aktivity, budeme muset nacházet rychleji než oni.

Úvaha Julie Ebnerové *The currency of the far-right* vyšla v novinách *The Guardian* 24. ledna 2018.

O autorce

Julia Ebnerová je výzkumnou pracovnící v londýnském think-tanku **Institut pro strategický dialog (ISD)** a autorkou knihy *The Rage: The Vicious Circle of Islamist and Far-Right Extremism* (I.B. Tauris, 2017).